

ხარჯი და ამიტომ მათი განთავსებულნი ბატონი ყოფილნი დღევანდელ ნაშრომად მათვე ვერ დაეკისრება. იმავე დროს ნაშრომის ისიც მიანიჭა უსამართლობით, რომ მებატონეთ შექმნა ჩამორჩენილი მიწები და ამან რად საქმე უნდა გათავსებულიყო სახელმწიფოსათვის დაკისრებით, ხაზინას უნდა მოეხდინა უსამართლო ინსტიტუტის მოცილება.

ნაშრომის ეს გეგმა ჩვენს ცუდ კვლევას მშინ ისე გადგენით, რომ გლეხები სრულად განთავსდნენ უფრო იქნებოდნენ ამ რეფორმის განხორციელების ხარჯებისაგან. ახალი პროექტი კი საქმეს სხვაგვარად წყვეტს. გახეი „კავკასიის“ გადმოცემით, უნდა მოხდეს სახელმწიფო მიწების შეფასება; მიწის ღირებულებას ხაზინა გადაუხდის მემამულეთს, ხოლო გლეხები განსაზღვრულ პროცენტს უხდით განსაზღვრულ ხანაში 41 ან 56 წლის განმავლობაში (41 წლის განმავლობაში მშ/სს, 56 წლის განმავლობაში 11/4/სს). გამოდის, რომ დროებით ვალდებული გლეხები მთავრობისაგან სესხებულნი გამოსასყიდ ფულს და ამრიგად ფინანსურ კარგულდებიან თავიანთ თავის გამოსყიდვას მხოლოდ სახელმწიფოს დახმარებით; გამოდის, რომ დროებით ვალდებული ინსტიტუტი კი არ ისობა, იცვლება მხოლოდ ბატონის; ბევარი იცვლება ფულის გადასახადით და დროებით ვალდებულია ძალიან რჩება ხაზინის წინაშე 40-50 წლის განმავლობაში...

მართალია, მიწების შეფასება, პროექტით, დაბალია: საფუძვლად ედება მიწების ფასი გლეხთა განთავსებულების ხარისხს; მართალია, სესხის შეფასება: 5 ან 4 ნაწივ. პროცენტში სარგებელიც შედის და სესხის გადახდადებულიც, მაგრამ ამით, რეფორმის ხასიათი და მიმართულება არ იცვლება. როგორც თვით მთავრობა მოაწოდებს და რაც პიტალი კემპარტებაა, მებატონე გლეხებმა უკვე კარგა ხანი გადაიხადეს ამ მიწების ღირებულება და კიდევ მათი დაბეგვრა 40-50 წლის სხვა რა არის, თუ არ უარდები უსამართლობა? ერთად ერთი პლიუსი ამ გეგმისა ისაა მხოლოდ, რომ ეხლა, შეიძლება, პეტერბურგში უფრო მოწყობის თვლით შეხედოს საქმეს და წინადადებები დაბრკოლებას აღარ აღმოუჩინოს რეფორმის; რადგან „ფინანსური მიზეზები“ უკვე დებულია და სახელმწიფო თითქმის არავფერს ჰკარგავს.

დღევანდელს პოლიტიკურს პირობებში, სამწუხაროდ, ესეც პლიუსად ჩაითვლება; ესეც რეფორმად მოიხსენიება...

ლიურბი

„სუბელი ასევე დაბეჭდილი ქართული გაზეთები“

ასეთი გაზეთი უკვე რამდენიმე მოიპოვება ჩვენს საქართველოში, ტფილისში თუ პროვინციულ ქართველებს რუსული გაზეთები, რომელთა გამოცემის დროს და სულის-ჩამდებულებს დღე მამული შეიღებდნენ მოაქეთ თავი და რომ ჰქონოთ, ვინაშენ: ქართული გაზეთი რუსულ ენაზე ჩვენნი მოლოდინებისა და განვითარების ნიშანი არისო. ქართული გაზეთი რა გაზეთია, საქმე რუსულია, რომელსაც შეუძლია აწარმოოს მალაი პოლიტიკა! ამბობენ ეს რუს-ქართველები და ქართული გაზეთის თანამშრომლებს მალაი დასტკერიან სიბრაღულთი თუ ხელოვნად.

ქართული გაზეთს ვინ ჰკითხულობს? ვინმე უფრო მასწავლებელი, სოფლის მფლობელი, მუხა, ხელოსანი, წიგნიანი ვაჭარი, და მერე რა გავლენა აქვს ან ერთს, ან მეორეს ან მესამეს პოლიტიკის მიმართულებაზე? საქმე ისაა, რომ გაზეთს კითხულობდნენ მშრომელი კაცები, რომ გაზეთის საშუალებით გაეცნოთ მათ ჩვენნი ავკაოგი და ჩავგომოთ ჩვენნი აზრებით. ასეთი გაზეთი კი მხოლოდ რუსულია!

მალაი სფერები ვინაა? ქვეყნის საქმეებს, მალაი სფერები კითხულობდნენ მართო რუსულს გაზეთს, მაშასადამე, საქაროა რუსული გაზეთი, — არ, ლოდიკური ძაფი ჩვენნი მალაი პოლიტიკოსების მსჯელობისა.

და გახა შეფერვა და სინამდვილეს ოდნავად არაა ჯერ ერთი მემდაროი ის აზრი, ვითომ გვრე წოდებულ „მალაის პოლიტიკას“ ეკუთვნოდეს უსამართლო ადგილი საზოგადოების საქმეების გადაწყვეტაში; ყოველთვის და შეეცადეს მტკიცე იყო მხოლოდ ის ხალხი, რომელიც ემყარებოდა მინაურს, დაბალ პოლიტიკურს. მეორე — ჩვენნი ქვეყნის მალაი პოლიტიკოსი აწარმოებენ საბატონო ქალაქებში და თუ ვისმეზე გავლენა ვისდათ იქონიოთ, იქ ჩრდილოეთში უნდა მოიპოვოთ ეს გავლენა. მესამე — დიდი უმარადობა პოლიტიკოსი მოხელეებისა, რომელნი

ბისთვისაც ვიფიქროს აუცილებელი უნდა იქნებოდეს ქართული გაზეთი რუსულ ენაზე, განმარტებულია ჩვენს განს. მას თავისი რუსული გაზეთები აქვს და ქართულ რუსულს გაზეთს არ წიკითხავს.

მაშ ვითარების იმეტიდება რუსული ასოებით ქართული გაზეთები? ვინ ჰკითხულობს?

გულზე უწინარეს თვითონ ამ გაზეთების რედაქტორები და გამომცემლები, რომელთაც თავი მოსწონთ იმითი, რომ მათი სახელი და გვარი რუსულადაა აღმეტილი გაზეთის ფურცლის ბოლოში. მერე მათი გზა დაბნეული თანამშრომლები, რომელთაც ქართულად დაწერილის არა გაეგებათ რა და რუსული სიბრძნეც კი სიბრძნედ მიიჩნათ. შემდეგ ის გადაგვარებული ქართველი მკითხველები, რომლებიც ან უკვე სამარში არიან ან სამარის კარზე, რომელთაც რუკაში, სკოლაში, სამსახურში სულ რუსული ენით და ამიტომ რუსული გაზეთის წაკითხვა უფრო ეადვილებათ, თუმცა ადგილობრივი რუსული გაზეთი ყოველად უშინაარსოა და ქართულს ვერასოდეს ვერ შედრება.

ქართულ-რუსული გაზეთის ნამდვილად არავითარი მალაი პოლიტიკის წარმოება არ შეუძლია, იგი არსებობს მხოლოდ ქართველებისთვის. შედეგს გარყვნილება საზოგადოებაში და ისედაც ეროვნულად უძლიერეს ხელს უწყობს სრულად გადამწიფებისათვის. ეს გაზეთები ქართულ კულტურის მტრები არიან არსებითად და მათი არსებობა არის სამარცხენო, ისინი ანაწილებენ, ხარწნიან ჩვენს სუსტს საზოგადოებრივს ერთეულს.

და თუ მათ გამომცემლებს მეტიჩრობით თუ გულუბრყვილობით არ ესმით, რა ენაზე მოაქეთ ქართველ ერისთვის, თითონ მათი შეგნებული საზოგადოება უნდა აუხმედრდეს მათ და გამოუცხადოს სასტიკი ბრძოლა: მოურიდებოდნენ უნდა გაიკეთონ და შეგრძნებინონ იქნეს ყოველი ამ გაზეთების წაქოთხველი და გამავრცელებელი!

ჩვენი ფული, ჩვენი ძალი, ჩვენი გონება არ უნდა იხარჯებოდეს ჩვენი დაქვის და გათახსირების იარაღის გასაღებად!

ნაკვეთი

ფინანს-გაზეთებისადმი გულმოდგინე ზრუნვაზე „მ“ დაბეჭდილია წერილი პრივატ-დაქვის ივანე ჯავახიშვილისა. მან ჯავახიშვილი ღირსეულ პასუხს აძლევს მან გვაზავს, რომელმაც პროფესორ მარის წინააღმდეგ გაილაშქრა. მან ჯავახიშვილი ნათლად ამტკიცებს, რომ მან გვაზავს არაფერი ესმის იმ საგნისა, რომელზედაც ასეთის რიბითა სწერს.

ი. ჯავახიშვილი ენება უფრო მ. ჯანაშვილს, რომელსაც ემყარება გვაზავს და რომელსაც ამას წინადადებას გამოცემულ თავის წიგნში პროფ. მარის ეკმათება ივ. ჯავახიშვილი ამტკიცებს, რომ მ. ჯანაშვილი შემცდარია იმ არაბულ აპოკრიფის შესახებ, რომელიც გვაზავამ უმთავრეს ბრალდებად გამოიყენა მარის წინააღმდეგ. საზოგადოდ, ავტორი აღნიშნავს, რომ მ. ჯანაშვილის წიგნი საესეა შეცდომებით.

არ შეგვიძლიან უყურადღებოდ დავტოვოთ მან გრუზინის წერილი გუშინ ჩვენდღე „ნოვ. რენ“-ში. ეს გრუზინი გ. გვაზავს გამოჰსარჩლა და ჩვენ გვისაყვედურა, რატომ ხმა არ ამოიღეთ მაშინ, როდესაც ვიდაცის ერთ გაზეთში რაღაც არა საყადრისი სიტყვა ქართველების ერთ ნაწილზეა. ჯერ ერთი — რა კავშირი აქვს ამას პროფ. მარის შესახებ აღძრულ კამათთან; მეორე — არ გვექმის რაზე ვისზე ლაპარაკობს მან გრუზინი ასეთის ქარგებით. ერთი-კი უნდა მოგახსენოთ მან გრუზინს: ქართველების მიერ გამოცემულ რუსულ გაზეთებში ბევრი სისულელი იმეტიდება. შეიძლება მან გრუზინი ერთად ასეთ სისულელეს გულისხმობს, ამ შემთხვევაში გვეპატივებს, რადგან ყველაფერს ვერ ავდივართ და, უდროობის გამო, ყველაფერზე პასუხს ვერ ვძლევთ, თუმცა თავის თავად სისულელეზე წერა არც სასიამოვნოა და არც საინტერესო.

დაკვეთი

გერმ. მგებნათა ხააგერტხაგაი 9 ანგარა.

არჩევნები ინგლისში

ლონდონი. ნაშუალამეის 1 საათამდის აირჩიეს 163 უნიონისტი, 137 ლიბერალი, 99 მეშათა პარტიის წევრი და 53 ნაციონალისტი. უნიონისტებმა მოკვს 72, ლიბერალებმა 9, მეშათა პარტიამ ერთი ადგილი.

ლონდონი. დღევანდელ არჩევნებში უნიონისტებმა გაიმარჯვეს. შოტლანდიაში უნიონისტებმა სრულად მოულოდნელად ერთადერთი კიდევ შეიძინეს. ესეკეთა ოლქში საქმე იქამდის მივიდა, რომ ლიბერალების დაპარცხებული კანდალტი პიზა პოლიციამ მიაცილა სახელმძღვანელო უნიონისტების გამარჯვებული კანდიდატი კროსლე ამომრჩევლებმა ხელში აიყვანეს და მთელი ქალაქი შემოატარეს. პროვინციებში უნიონისტების გამარჯვებას სოფლის მეურნეების კონსერვატორობა აწერენ. ლანკაშირის და იორკშირის პროვინციებში ხელშეკრულ ლიბერალები აირჩიეს. ნაშუალამეის 5 საათამდის აირჩიეს 181 უნიონისტი, 149 ლიბერალი, 31 მეშათა პარტიის წევრი და 58 ნაციონალისტი. უნიონისტებმა მოიგეს 81, ლიბერალებმა 10 ადგილი. თუ ლიბერალებმა 14 ადგილი კიდევ მოიგეს, მაშინ ლიბერალები ნაციონალისტებისაგან იქნებიან დამოკიდებულნი.

ლონდონი. უნიონისტები ძალიან გახარებულნი არიან იმ გარემოებათ, რომ სოფლის მეურნეებმა მათ მოსცეს ხმა. მათი სიხარული ორკეცდება, რადგან სამინისტრო დარწმუნებული იყო, რომ სოფლის მეურნეები ლიბერალის მისცემდნენ ხმას. ლონდონის უნიონისტებმა აირჩია ფილიპე მაგდუსი, უნიონისტი მაგუსმა ლიბერალების კანდიდატთან შედარებით 700 ხმით მეტი მიიღო. ლონდონის უნიონისტებმა წინადაც უნიონისტი აირჩია.

საზღვარ-მარმად

ნიუ იორკი. პეკინიდან იუწყებიან: იაპონიამ ჩინეთს არა აფიცარა ლურჯი შეტევიბინა, რუსეთსა და იაპონიის აზრად აქვთ არ შეიწყნარონ შეერთებულ შტატების წინააღმდეგ მანჯურის რკინის გზების შესახებო. ჩინეთი პასუხისმგებელია შეერთებულ შტატების წინააღმდეგობისთვის, ეს წინააღმდეგ იაპონიის წინააღმდეგ არის მიმართული.

ლონდონი. სირიის ახლოს მერტონის ქვეანაშორის მალაოების ვაფიკული მუშები შეეცადნენ ხელში ჩაეგდოთ ქვეანაშორის საწყობი. მათ წინ გადაეღობნენ პოლიციელები. მუშებმა პოლიციელებს ქვეები ესროლეს. პოლიციამ სროლით უპასუხა და დასჭრა მუშა მუშებმა მანქანა უკან არ დაიხრეს და თავის მხრივ აღმდენიმე პოლიციელი დასჭრეს.

ტოკიო. იაპონიის პრესის კავშირმა რუსეთის, ინგლისის, შეერთებულ შტატების და საფრანგეთის ელჩების პარესაკემლად ნაღიმი გამოართა წარმოთქვა ბევრი სიტყვა ყველამ აღნიშნა, რომ პრესის დანიშნულებაა ხალხთა შორის ჩამოეფრინოთ უშუალოდ ნათელი მოპოვნის და მოსპოსო.

ათინა. ფინანსთა მინისტრმა მთავრობის სახელით გამოაქვეყნა განცხადება. მთავრობა პროტესტს უყენებს ზოგიერთ გაზეთებს, რომლებიც თხოვლობენ ეროვნულ კრების მოწვევას. მთავრობის აზრით, ეროვნულ კრების მოწვევა ხელს შეუშლის განზრახულ რეფორმების განხორციელებას.

ტოკიო. გუშინ სიდაპოთი იაპონიის მთავრობამ შეერთებულ შტატების ელჩს გადასცა საპასუხო ნოტა შტატების მთავრობის წინააღმდეგ, რომელიც მანჯურის რკინის გზებს ეხება. იაპონიის პასუხი მოკლეა. პასუხში ნათქვამია, რომ შეერთებულ შტატების წინააღმდეგ იაპონიისა და ჩინეთისთვისაც ხელსაყრელი არ არის და იგი ვერ შესცვლის მანჯურის კომერციულ მდგომარეობასაო. ჰეიკობენს, რომ იაპონიის ნოტა მეგობრულის კილოთი არის დაწერილი.

ვენა. გალიციის ნაშესტინკა ბერტინსკომ სტიში გამოაცხადა: საერთო მთავრობას არ შეუძლიან გულგრილად უყუროს იმ გარემოებას, რომ რუსინებს ხელმოწერად რუსებად ხდინა. ზოგიერთი დებუტატი რუსინებს რუსებად სთვლი

ან, რაიც სიმართლეს არის მოკლებული. დასასრულ ნაშესტინკა ბოლონელებს ურჩია მშვიდობიანად იცხოვრონ რუსინებთან და სთქვა, რუსინებს ხელს ვერა ვკრავ როგორც პოლიციელი და ნაშესტინკიო.

ადლის-აბეგი. აბაშეთის იმპერატორი მენლიკა შედარებით კარგად გრძნობს თავს, თუმცა იმედი არა აქვთ, რომ იმპერატორი მოჩრჩეს. აბაშეთში მშვიდობიანობაა.

ბერლინი. ლანდტაგმა განიხილა შეკითხვა კატოიციის მოხელეების დასჯის შესახებ. ზოგიერთმა დებუტატებმა კანცლერ ბეთმან-გოლვეგს უსაყვედურეს, რეისტაგსა და ლანდტაგში არ დაიარებია. კანცლერმა ამაზე სთქვა: რეისტაგსა და ლანდტაგში მაშინ გამოეცხადდება, როდესაც საჭირო იქნება მთავრობის დაცვა და გამარჯვება. რაც შეეხება მთავრობის პოლიტიკას, ამაზე შემიძღვს მოგახსენებთ: ერობო მოსამსახურე იმისთანა ადგილზე გადაჰყავთ, საცა მეტ სარგებლობას მოიტანს. მთავრობას მოგნები კი არ უნდა, არამედ ისეთი პირები, რომლებიც მსახურებენ მხოლოდ იმეტომ, რომ დარწმუნებულნი არიან, რომ სარგებლობა მოაქვთ სახელმწიფოსთვის. მოხელეების უფლება არჩევნებში მაშინ შეზღუდდება, თუ ამას სახელმწიფოს ინტერესი მოთხოვსო.

რ უ ხ მ თ ი

იაროსლავლი. ერამამ მოზარდლ გლეხთათვის გახსნა სასოფლო-სამეურნეო კურსები. კურსებზედ მიიღეს 100 გლეხი.

პეტერბურგი. ვარგშე საქმეთა მინისტრმა იხუოლსკიმ შეერთებულ შტატების ელჩს გადასცა საპასუხო ნოტა. შტატების წინააღმდეგულად ერომელიც მანჯურის რკინის გზებს ეხება. ნოტაში, სხვათა შორის, ნათქვამია: სამიმპერატორო მთავრობა ალიარებს და წინააღმდეგობად იცავს ჩინეთის სუვერენიტეტის ხელშეზღოობის პრინციპს და მანჯურიაში ღია კარების პოლიტიკას. მანჯურიაში ამ ემადამ ამ პრინციპებს არავინ აძღვრეს და არც მოსალოდნელია ამ პრინციპების დარღვევა.

ამიტომ სამიმპერატორო მთავრობა შეერთებულ შტატების წინააღმდეგ მანჯურის რკინის გზების გამოსყიდვის შესახებ უდროოდ სთვლის. რუსეთს მანჯურიაში დიდი სახელმწიფო და კერძო ინტერესები აქვს, რომლების მოპოვებასაც რუსეთმა ბევრი მატერიული და ზნეობრივი მსხვერპლი შესწირა. მანჯურიაში საერთაშორისო კანტროლის დაწესება რუსეთის ამ ინტერესებზედ ცუდ გავლენას იქონიებს, რაც შეეხება აღმოსავლეთ-ჩინეთის რკინის გზას, ამ რკინის გზის გამოსყიდვა შეუძლებელია, რადგან საზოგადოებას რომელიც ეს რკინის გზა გაიყვანა, 80 წლის განმავლობაში სხვა და სხვა უფლებები მიეცათ და ეს არც გასაკვირებელია: ამ რკინის გზის გაყვანას ავტარებელი ფული დასჭირდა და თუ საზოგადოებას რაიმე გარანტია არ ექნებოდა, რომ ამ ფულს აინახლავრებდა ამდენ ფულსაც არ ჩაჰყრიდა ამ საქმეში, ჩვენ რომ ამ საზოგადოებას ეხლა ხელი ავადებნათ ამ უფლებებზედ, ეს სიმაართის ფხევევი გათვლია იქნებოდა, და სხვა არაფერი. საზოგადოებასთან დადებული პირობებით მხოლოდ ჩინეთის შეუძლიან თუ მოისურვებს 36 წლის შემდეგ გამოისყიდოს ეს რკინის გზა. ამას გარდა ამ რკინის გზას რუსეთისთვის დიდი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა აქვს, მხოლოდ ამ რკინის გზის საშუალებით შეგიძლიან დამოკიდებულება ვიქ-ნოთ შორეულ აღმოსავლეთთან. ამიტომ რუსეთი დაინტერესებულია, რომ ამ რკინის გზის კანტროლი მის ხელში იყოს, რაიც შეუძლებელი ხდება, თუ ეს რკინის გზა საერთაშორისო სინდიკატს გადაეცა. ამას გარდა, შეერთებულ შტატების პროექტი გარანტია არ იძლევა, რომ თუ მანჯურიაში

არის რკინის გზები საერთაშორისო სინდიკატს გადაეცა, უფრო მეტ შემოსავალს მოიტანს. რუსეთის მთავრობა დიდ მნიშვნელობას აძლევს ციხეჯოუ-აიგენის განზრახულ რკინის გზას, როგორც სტრატეგიული, ისე პოლიტიკურის მხრივ; ამიტომ გაიგებს თუ არა ამ რკინის გზის საფუძვლებს, იგი დაუყოვნებლივ შეუდგება შტატების წინააღმდეგ პრინციპიული განხილვას, რომ ამ რკინის გზის გაყვანაში რუსეთის კაპიტალისტებმა უილონ მოხაწილოება. ამასთან რუსეთის მთავრობა შემიძღვიაც უფლებას იტოვებს, ამა თუ იმ რკინის გზის გაყვანის დროს რუსების ინტერესების მიხედვით იმოქმედოს.

პეტერბურგი. უმაღლესის ბრძანებით პეტერბურგსა და პეტერბურგის გუბერნიაში განსაკუთრებული წესები ამა წლის 8 ივლისამდე კიდევ დარჩება.

სამხედრო მინისტრმა სახელმწიფო სათათბიროს თავმჯდომარეს შემდეგ წერილი გაუგზავნა: 1908 წლის 24 სექტემბერს ჩემმა მოადგილემ სათათბიროში საილუმინო წინადადება შემოიტანა და თხოვლობდა: ამატებით კრედიტს სანტენდანტო დაწესებულებების გასაფართოებლად და რუსეთ-იაპონიის ომის საქმეების ლიკვიდაციისთვის. ჩემის აზრით ეს წინადადება საიდუმლოებას არავფიქრათ არ უნდა შეადგენდეს, ამიტომ შესაძლებლად ვცნობ წინადადება სათათბიროს საზოგადო სხვადასხვა იყის განხილული

პეტერბურგი. ოლქის სასამართლომ გააჩნია ვახეთ „რეის“ რედაქტორის ელკანის საქმე. ელკანს უჩიოდა აკადემიკოსი ბოლესკო, ცილი დამუშაო. სასამართლომ ელკანს 100 მანეთით დაჯარიმება და 2 თვით დაპატიმრება მიუსჯა.

ოლქის სასამართლომ დაამტკიცა განაჩენი, რომლითაც „სეტე“-ს რედაქტორად ნამყოფი, ობლუჟოვი, მოპირებულმა მოსამართლემ 100 მანეთით დაჯარიმა და ათი დღით დაპატიმრება მიუსჯა. ობლუჟოვის ბრალდებოდა დებუტატ შილოს შეურაცყოფა.

ოლქის სასამართლომ „ნოვოს რუსის“ თანამშრომელს, მინიუსკის ორის თვით დაპატიმრება მიუსჯა. ბრალდებოდა სანტენდანტოში მოსამსახურე, გენერალ ავაპევიის შეურაცყოფა.

ოლქის სასამართლომ განიხილა „ნოვოზა რუსის“ რედაქტორის ზაინჩკოვსკის საქმე. ვახეთში დაბეჭდილი იყო ვილნიდან გამოგზავნილი კორესპონდენცია, რომელშიაც აღმინისტრაციამ ვილნოს გენერალ-გუბერნატორის კანცელარიის მოხელეების შეურაცხე ყუფა დაინახა. სასამართლომ აინჩკოვსკი 500 მანეთით დაჯარიმა და 10 დღით დაპატიმრება მიუსჯა.

მოსკოვი. გრადონაშალნიკმა ხუთასი მანეთით დაჯარიმა ვახეთ „უტრო როსისის“ რედაქტორი. ვახეთში დაბეჭდილი იყო წერილისა-ხაზინო არყის გაყიდვის შესახებ. გრადონაშალნიკმა ამ წერილში მთავრობის საწინააღმდეგო მოქმედება დაინახა.

ვლადივოკა. დააპატიმრეს ბოროტ-განზრახველები, რომლებმაც გუშინ მოქალაქეთა გაგებობის სადგომი გატარეს.

რიგა. სამხედრო სასამართლომ სიკვდილით დასჯა გადაუწყვიტა გლეხ პურანს. ბრალდებოდა ექიმ კატერფელდის მოკვლა.

პეტერბურგი. პეტერბურგის დეპუტატი სავაგენტო გამოეყო ფინანსთა მინისტროს და მინისტრთა საბჭოს განკარგულებაში გადავიდა.

პაროვალ სსუღენსო-მის საპარალელურ

ყოველ ერის ფსიხიური, კულტურული ვითარება, მისი პრაგრესიული წინსვლა გამოიხატება იმის შესაფერ ვითარებით. ამ გვარად, ენის ვითარება ხელი ხელს არის ჩაკლებული აზროვნების ვითარებასთან: იმდენად თუ არა ახასალო ვისაფერი ფორმატ ამს გამოსათქმელად, ჩნდება ახალი სტრუქტურა, ახალი ტერმინი ამიტომაც ენის გამოსაფრთხილად ანაფილთარებაში მონაწილეობას იღებს უფრო ასწილი ენისა, რომელიც თავის ცხოვრების უმეტეს დროს ამდომებს სულიერი მუშაობას — ინტელიგენცია. და თუ ეს ინტელიგენცია რიგში პირობების წყალობით თავს ანებებს სამშობლო ენას, იგივეს მის და თავის ფსიხიურ მოქმედებას დამოსამუშავებლად ხმარობს უცხო ენას, ე. ი. თუ ერთი ჰკარგავს თავის ინტელიგენციას, ჩნდება მისი ეროვნულ კულტურის წინსვლა, ხალხი, დარჩენილი უწინააღმდეგოდ ეროვნულ კულტურის საქმეში, ემორჩილება უცხო, უფრო კულტურულ ერის გავლენას და თან და თან ჰკარგავს ეროვნულ ფიზიონომიას. ყველა ეს ცხად ქემპარტიტება და ამაზე ბევრი თქმულია და დაწერილია.

თარგმანთან: იმდენად თუ არა ახასალო ვისაფერი ფორმატ ამს გამოსათქმელად, ჩნდება ახალი სტრუქტურა, ახალი ტერმინი ამიტომაც ენის გამოსაფრთხილად ანაფილთარებაში მონაწილეობას იღებს უფრო ასწილი ენისა, რომელიც თავის ცხოვრების უმეტეს დროს ამდომებს სულიერი მუშაობას — ინტელიგენცია. და თუ ეს ინტელიგენცია რიგში პირობების წყალობით თავს ანებებს სამშობლო ენას, იგივეს მის და თავის ფსიხიურ მოქმედებას დამოსამუშავებლად ხმარობს უცხო ენას, ე. ი. თუ ერთი ჰკარგავს თავის ინტელიგენციას, ჩნდება მისი ეროვნულ კულტურის წინსვლა, ხალხი, დარჩენილი უწინააღმდეგოდ ეროვნულ კულტურის საქმეში, ემორჩილება უცხო, უფრო კულტურულ ერის გავლენას და თან და თან ჰკარგავს ეროვნულ ფიზიონომიას. ყველა ეს ცხად ქემპარტიტება და ამაზე ბევრი თქმულია და დაწერილია.

აი, ამ მხრით რომ დავაკვირდეთ ჩვენ ინტელიგენციის უმეტესობა თითქმის არავითარ კურადლებას არ აქცევს თავის დედა-ენას: სწავლობს, სჯის და სწერს უცხო ენაზე და თუ ხმარობს ქართულს, მხოლოდ „საშინაოდ“ და მაშინაც ზარდაცალგავს რუსულ სიტყვების ჩარევით სიტყვებს ამასინჯებს ამ ენას. ამის მაგალითებს არ მოვიყვან, რადგან ყველა ჩვენგანმა კარგად იცის. ამ გვარი მოვლენა ქართველთა ცხოვრებაში, რასაკვირველია, უმიზეზო არ არის. ერთის მხრით იგი შეეცალა სწულა-აზრადისა, ჩვენის სკოლებისა; შედეგია იმ გარუსების პოლიტიკისა, რომელსაც მისდევს ჩვენში სამოსწავლო მთავრობა. სწორედ ამ პირობებზე მივიხილოებენ ხოლმე ჩვენი ინტელიგენტები, როდესაც ლაპარაკს ჩამოუდგენთ ამ თემაზე. მაგრამ განა აითი შეიძლება სასცებით თავი გაიმართლოს ვინმემ? რა თქმა უნდა, ხსენებული პირობები ხელს არ გვიწყობდნენ და გვიწყობენ. მაგრამ რა ღონისძიება ვინმართ მათ გავლენის შესასრულებლად? თუ ყველაფერი წყაუთი „პირობების“ ბრალისა, სიიდან განჩნდა ის უმცირესობა ქართველობისა, რომელსაც მიუხედავად ყველა გატარებისა და განსაცდელისა, დღემდის მანც არ დაუშვია დროში ქართველ ერის კულტურულ მუშაობისა?

როგორცა სჩანს, აქ „პირობების“ გარდა, სხვა რაღაცაც უნდა იყოს, „სადაც სიყვარულია, სთქვა ამას წინად რუსის მწერალმა ლანდრეევმა თავის საუბარში ერთ ჩვენ თანამემამულესთან: — იქ დაბრკოლება არას ნიშნავს — ა. ჩვენ, საუბედუროდ, სწორედ ეს სიყვარული გვაკლია ერთსამის; ჩვენთვის არას ნიშნავს სიკოთხი მისი ყოფნა არ ყოფნისა, იგი ჩვენ სრულიადც არ გვეწყობს — აი, რა გახლავთ უმთავრესი მიზეზი იმ მდგომარეობისა, რომელსაც განიცდის ჩვენი ინტელიგენცია. ხოლო თუ კვლავაც ასე გაგრძელდა საქმე, სანუგეშო სულ აღარავფერი იქნება მოსალოდნელი.

ყოველივე ეს კარგად უნდა ანსოვდეს ჩვენს მოსწავლევ ახალგაზრდობას, ჩვენს სტუდენტობას, რომელსაც წინ დიდი მოვალეობა უდევს მან უნდა შეტყმანს ნამდვილი, ქართველ ერისათვის სასარგებლო ინტელიგენცია. თუ ამ ახალგაზრდობას არ უნდა მომავალში ჩაეფლას ვიწრო პირობა ინტერესებიან ცხოვრებაში, არა სსურს დაშორდეს თავის ხალხს, არა სწადინ გაჰყრეს დედამწიფს ზურგიდან სამშობლო. შოთასი და ბარათაშვილისა, უნდა, სხვათა შორის, ეცადოს არ დაივიწყოს და შესწავლოს მათი ენა.

ქართ. სათვისტომოები კულტურულ განვითარებაში მიზნით. ჩემი აზრით, საჭიროა დავალოს ყველა ამ გვარ სათვისტომოს წევრებს შეისწავლონ ქართული ენა და ისტორია იმდენად, რამდენადც ეს საჭიროა ყველა ქართველ საზოგადო მოღვაწისათვის.

დროა, დრო გამოვვიხილოთ და სხვა საქმესთან ერთად ღირსეული ყურადღება მივაქციოთ ენასაც, რადგან, ვიმეორებ, ენის მოსპობა — ერის მოსპობას უდრის.

ნაკ. მახვილაძე.

ახალი აგავი

ბ ვ ი ლ ი ს ი

საყურადღებო სხდომა. 8 იანვარს ტფ. ქალაქის გამგეობის ადგილობრივი მოხელე შეერთებული სხდომა ქალაქის გამგეობისა და ტრამვაის მეთვალყურე კომისიისა. სხდომაზე მოწვეულნი იყვნენ ტრამ-

ვაის დირექტორი ბატალი და უსახელო საზოგადოების წარმომადგენელი ფინი, ქალაქის ინჟინერი, ტენიკოსები და სხვანი. დაესწრნენ ზოგი ხმოსნებიც და გაზეთების წარმომადგენელი. სხდომაში უნდა გამოეკვეთა ფაქტობრივი მხარე 5

იანვარს ვერის დაღმართზე მომხდარ უბედურებისა. სხდომაში ღამის 12 საათამდე გასტანა, მაგრამ დამსწრეთათვის მიანც გაუგებარი დარჩა, ნამდვილად ვინ ან რა იყო მიზეზი ამ უბედურებისა. ბევრი სხვა და სხვა მოსაზრება გამოითქვა, ზოგმა რა სთქვა და ზოგმა რა. ტენიკოსების უმრავლესობამ საზოგადოების აზრი გამოთქვა, რომ რაც უნდა რომელიმე მანქანა სრული იყოს და იმის მექანიზმი დატოვდეს იქნა უკანასკნელი სიტყვა მეტყველებისა, მიანც სისწორით მანქანის მოხმარება, დამოკიდებულია მანქანის მომ-

ხმარებელზე, და რადგან ტრამოზის ჯაჭვი მთელი გამოდგა, დასკვნაც ის უნდა იყოს, რომ ამდენი ხალხი მსხვერპლად შეიწირა ვატმანის გამოუცდლობაში. უსახელო საზოგადოების დირექტორებიც თავიანთ სიტყვაში უმთავრეს მიზეზად ასახელებდნენ იმას, რომ ვატმანმა დაღმართზე ვაგონი ძლიერ დაქანა; შემდეგ ვაგონის დაქანებას ხელი შეუწყო სველი ლიანდაგი, ვატმანმა თავი დაჰკარგა და შედეგად სამსუბარო ამ მიზეზს მოჰყვა. დირექტორებმა ისიც სთქვეს, რომ ტფილისის ტრამვაის ვაგონებისათვის ისეთივე ტრამოზები მოწყობილი, როგორც ბერლინისა, ვენისა, პარიზის ტრამვაიზებია. ურმის განდობრუნების შემდეგ დირექტორებს გზაც გამოისწავიან. მათ აღნიშნეს, თუ შემდეგში რა ღონისძიებანი იქნება მიღებული, რომ ტრამვაიზე რაიმე უბედურება აღარ მოხდეს. განსაკუთრებული ზომები იქნება მიღებული ციციანთ და ვენის დაღმართებზე. სხდომაში მოხსენება წარუდგინა აგრეთვე ქალაქის ინჟინერმა კონსტანტინე აბაშიძემ. მათ მოუვლევია საქმის ვითარება განაღმნი იმ მიზეზები, რომელთაც შეეძლება ხელი შეუწყოს 5 იანვარს მომხდარ უბედურებას. აი, ეს მიზეზები: 1. ვატმანმა შესაძლებელია მართლაც ვაგონის სასურველზე ძლიერ გაქანა; 2. ქვიშა აქალაქიდან ლიანდაგზე; 3. ქვიშა აქალაქიდან; 4. ტრამოზი დროზე არ იქნა ხმარებული; 5. ძლიერ მოქვირათ ბორბლებზე გასაჩერებელი ხის რკალეები; 6. რკალეების დარები ქვებით აივსო და სხვა. სხდომა ვერავითარს გარკვეულ დადგენილებას ვერ დაადგა. ბოლოს დადგინა, ვერაობის დღე ქალაქების გამგეობებს სოხოს ვოს ცნობები ელექტრონის ვაგონების მოწყობის შესახებ. ამ საქმის შესახებ ვრცელი მოხსენება ხვალ, 11 იანვარს წარუდგინება საბჭოს. ამ რიგად, დაწინაურდა ვატმანი გამოჰყავთ...

ტფ. ქალაქის საბჭო. ხვალ, 11 იანვარს, ტფ. ქალაქის საბჭოს განსახილველად წარედგინება შემ

დგვი საქმეები: მოხსენება ქალაქის თავის მოადგილეს 1911 წელს ტფილისში განზარალებულ სრულიად რუსეთის ეკიმთა და ბუნებისმეტყველოთა კრების შესახებ; მოხსენება გამგეობის 5 იანვარს ვერის დაღმართზე მოხდარ უბედურების შესახებ; მოხსენება გ. ვართანინის საქმის შესახებ (მემკვიდრენი ვართანინის ქალაქს სთხოვენ 10,350 მან.) მოხსენება ქალაქის განათების შესახებ; მოხსენება ნავთობთან კავშირის რკინის სადგურისათვის 2695 საყენ ადგილის დათმობის შესახებ; მოხსენება ქალაქის თვითმმართველობის არსებობის 35 წლისთვის აღნიშვნის შესახებ და სხვა.

რადგან ბევრი ისეთი საქმეა განსახილველი, რომ სხდომაზე უსათუოდ საჭიროა 40 ხმოსნის დასწრება. ქალაქის თავის მოადგილე სთხოვს ხმოსნებს, არ დაიზარონ და გამოცხადდნენ.

განათლების საზოგადოება. ამას წინადა „განათლების“ საზოგადოების ქალთა სკოლაში გამოართა საბავშვო საღამო. სკოლის მოწვევებმა წაიკითხეს ქართული ლექსები. სხვათა შორის, წარმოადგინეს ფრანგულიდან ნათარგმნი საბავშვო პიესა. მშვენივრად კითხულობდნენ ბავშვები ლექსებს — გრძნობით და მკაფიოდ. მოწვევითა ბორბო რამდენიმე სიმღერა შეასრულა. საღამოს აღსანიშნავი იყო იმითაც, რომ მოწვევებმა მიულოცეს ანასტასია თუმანიშვილი - წერეთლისას, რომელსაც ოცი წელიწადი შეუსრულდა, რაც საბავშვო ეურნალის „ჯიჯილას“ სტუმრს. ერთმა მოწვევამ საკუთარი ლექსი წაუკითხა და თავიგულიც მიართვა ან. წერეთლისას. ლექსების წაკითხვის შემდეგ ბავშვები მეორე ოთახში შეგროვდნენ. აქ „შობის ხე“ იყო გამართული. ბავშვების სიმხიარულეს სახდგარი არა ჰქონდა. საღამოზე „განათლების“ სკოლის მოწვევთა გარდა ბევრი სხვა მოწვეუე ბავშვი იყო. აღნიშნულ ეს თუ უშლიდა ხელს, რომ ქართულად მწყობრად ვერ იმღერეს. ხმები ვერ შეეწყობა. ეს საჭიროა იყო. ამ საღამომ დამსწრეთა აღძრო ბევრი სასიამოვნო გრძნობა, ბევრიც მწარე. ოჯახი ტფ. ლსში სამშობლო ნიადგას გაცვილებია. ქართულ სიმღერების ნაცვლად უცხოურს ასწავლიან ბავშვებს და ამასთან რა სიმღერებს... სკოლამ უნდა იზრუნოს, ქართული სიმღერები შეასწავლოს ბავშვებს. „განათლების“ საზოგადოებას რჩეულ მოწვევთაგან ჰყავს ხორო შემდგარი. ეს ხორო ქართულ სიმღერებსაც მღერობდა საკმაოდ კარგად, მაგრამ საჭიროა სკოლაში საყველათაოდ ყველა ბავშვებს ასწავლიდნენ ქართულ ვაგონებსა და სიმღერას.

თავის მოკვლის განზარალება. კავკასიის სამხედრო ოლქის საინტენდანტოს სამმართველოში 8 იანვარს შემდეგი ამბავი მოხდა: ნაშუადღევს 4 საათზე სამმართველოს კანცელარიაში, მოხელეს კაპიტანს დადეთ ელიოზიშვილს რველურები გაუსრულია და თავი დაუქრია. ტყვიას გაუვლია სხსა და თავში გაჩერებულა. დაქრილი სავადმყოფოში გაჰკვანეს. ექიმების შემოწმებით, ელიოზიშვილის მორჩენა სექცოა, დაქრილის უჯრაში ნახეს 2 ბარათი ერთი რუსულ ენაზე, რომელშიაც თანამომხმსახურებებს სწერს: მამაკეთე, თუ ვისმე რამე გეწყენინეთ, არ ღირს სიკაცხელი და მეორეში ქართულად დედის ეთხოვება.

საქართველოს მოამბე. დღეს გამოვა ჟურნალი „საქართველოს მოამბის“ მორიგი ნომერი შემდეგის შინაარსით: „კადემიკოსი მარტი და მისი მოპირდაპირენი ჩვენში“ — ალაროდილისა; ჩვენ და ცხოვრება — ფ. გოგრაიშვილისა; ფსალმუნები — შანშიაშვილისა; თინიანილი — გ. გვაზავისა; — შ. აბრეჯიძისა მ. საფაროვ აბაშიძისა — ნ. ყ — ნისა; რედაქტორის ბრიკი ილ. ელფეთერძისა; „ცხოვრება“ რომანი მოპასანისა.

თეატრი და ცხოვრება. დღეს გამოვა მეორე ნომერი ყოველკვირეულ ჟურნალ „თეატრი და

და სხვა. მან მანთაშვეს გაუგია აგრეთვე, რომ სომხური დრამატული საზოგადოება დიდ გაკირვებას განიცდის და გადაუწყვეტია, ფულით ღონივრად დაეხმაროს. სომხური დრამატული საზოგადოების საქმეები ცუდად წავიდა, რადგან ხალხი წარმოდგენებზე ნაკლებად დაიარება. დღეს, 10 იანვარს, 12 საათზე მოხდა სომხურ დრამატული საზოგადოების კრება საზოგადოების ყოფნა არ ყოფნის შესახებ საკითხის განხილვებლად. მანთაშვეის დახმარების შემდეგ, რა თქმა უნდა საკითხი დრამატული საზოგადოების სასარგებლოდ გადაწყდება.

კითხვები დღეს, 10 იანვარს, საექიმო საზოგადოების სადგომში ქ-ნის ახალშენი შვილი და ნასიძე, დღის 11—12 1/2 საათზე, ქართულად წაიკითხავენ: პირველი „მეფე ერეკლე და ბავშვი“ მეორე „კაპიტანი ბოპია“. ამვე დღეს საღამოს 5—6 საათზე ექიმი დამბაშიძე ქართულად წაიკითხა კაცის ანატომიის და ფიზიოლოგიის სისტემატიურ კურსს.

ქალაქის განათება. ამას წინადა ტფ. ქალაქის გათვალისწინებულა შეეცვალოს არსებული წესი ქალაქის ქუჩების განათებისა. ამიტომაც დაინიშნა საჯარო ვაჭრობა. გამორჩენენ კიდევ მსურველნი და ქალაქის განათების საქმე დარჩა „კავკასის“ საზოგადოებას, რომელიც თითო ფარანში ქალაქისაგან უნდა მიღოს 12 მან. ქალაქის გამგეობამ ამის შემდეგ აზრი შეიცვალა — დაადგინა, დასტოვოს ძველი წესი განათებისა. გამგეობა ძველ წესს ამჯობინებს, სხვათა შორის, იმ მოსაზრებითაც, რომ მოიჯარადრე, მეტის მოგებით დაინტერესებული, ისე სასურველად არ მოაწყობს განათების საქმეს, როგორც ამას ეხება ქალაქის გამგეობის მოხელეები სწავლიან. მოიჯარადრე ეცდება უბერიო ნავთი იხმაროს, ცოტა მუშა იყუროს, დროზე ფარნები არ აანთოს და ადრე ჩაქროს. გამგეობა ხვალ ქალაქის საბჭოს მოხსენებას წარუდგენს იმის შესახებ, რომ დარჩენს ძველი წესი განათებისა. ქალაქის განათებაზე ამჟამად ენაარჯება 30,000 მან. გამგეობას აზრად აქვს ისარგებლოს როგორც უსახელო საზოგადოების, ისე კერძო პირების საელექტრონო სადგურებით და დიდ ქუჩებზე, მაგ., მიხეილის ქუჩაზე ერევნის მოედანსა, სასახლის ქუჩასა, გოლომისის პრასპექტსა და სხვა ასეთ ქუჩებში მოაწყოს ელექტრონის განათება. რადგან ქალაქის ნაპირა ადგილები სუსტად არიან განათებულნი, გამგეობა ეხლანდელ დიდ ფარნებს განაპირა ადგილებში. ენახოთ, როგორ განახორციელებს გამგეობა ამ აზრს.

თავის მოკვლის განზარალება. კავკასიის სამხედრო ოლქის საინტენდანტოს სამმართველოში 8 იანვარს შემდეგი ამბავი მოხდა: ნაშუადღევს 4 საათზე სამმართველოს კანცელარიაში, მოხელეს კაპიტანს დადეთ ელიოზიშვილს რველურები გაუსრულია და თავი დაუქრია. ტყვიას გაუვლია სხსა და თავში გაჩერებულა. დაქრილი სავადმყოფოში გაჰკვანეს. ექიმების შემოწმებით, ელიოზიშვილის მორჩენა სექცოა, დაქრილის უჯრაში ნახეს 2 ბარათი ერთი რუსულ ენაზე, რომელშიაც თანამომხმსახურებებს სწერს: მამაკეთე, თუ ვისმე რამე გეწყენინეთ, არ ღირს სიკაცხელი და მეორეში ქართულად დედის ეთხოვება.

საქართველოს მოამბე. დღეს გამოვა ჟურნალი „საქართველოს მოამბის“ მორიგი ნომერი შემდეგის შინაარსით: „კადემიკოსი მარტი და მისი მოპირდაპირენი ჩვენში“ — ალაროდილისა; ჩვენ და ცხოვრება — ფ. გოგრაიშვილისა; ფსალმუნები — შანშიაშვილისა; თინიანილი — გ. გვაზავისა; — შ. აბრეჯიძისა მ. საფაროვ აბაშიძისა — ნ. ყ — ნისა; რედაქტორის ბრიკი ილ. ელფეთერძისა; „ცხოვრება“ რომანი მოპასანისა.

თეატრი და ცხოვრება. დღეს გამოვა მეორე ნომერი ყოველკვირეულ ჟურნალ „თეატრი და

ცხოვრებისა“ შემდეგის შინაარსით: „ბუღალბული“, ლექსი ი. გრიშაშვილისა; „საზოგადოება და სცენა“ (მეათეური); „როგორედ სიტყვა სათავართო კურხანის დანიშნულაზე“, გ. მ. თუმანიშვილისა; „წყურვილი“, პიესა ს. გლახაშვილისა, სურათებით; „სიტყვა-კაზმულ ნაწარმოების საერთო დფასება“, ლ. მეტრეველისა; „ისტორია დამისა“, ნარკვილისა; „ქართული სცენის მომავალი შეუპოვნი მდგომარეობა“ (წერილი მისკვიდან); „უმთავრესი პრინციპი „ლაღობი“-ს დადგმისა“ კონსტანტინოვი-სა; „სცენა“ გ. ურუშაძისა. სურათები: ვლ. ალექსი-მესხივილისა, გ. მ. თუმანიშვილისა, ს. გლახაშვილისა, მ. მ. საფაროვ-აბაშიძისა, ქ. მესხისა და სხვა.

7-8 იანვარს ტფილისში შემდეგი ამბავი მოხდა: 8 იანვარს კრავის ქუჩის შესახებში დაპატიმრეს ბიჭოტო ბართლომე ძე ჭაბუკიანი, რომელიც ამას წინადა საფრ-გუბერნატორიდან იყო გადასახლებული, მაგრამ თავის ნებით დაბრუნებულა. 7 იანვარს ხიდის ქუჩაზე შეკრებილ ბარკოზ ოჯახიანს მორგებულის გასაღებით ქურდები შეპარვიან სახელმწიფოში და ორანი ნავთის საქონელი წაუღიათ. მუხრანის ქუჩაზე მცხოვრებმა ვაჭარმა ალექსანდრე მისურაძემ პოლიციას გამოუცხადა, სახლში ვიღაცა ბორტოვან-ზარბაღმა ჯიბიდან იმპარა 340 მანეთითა. ვეფთ დაპატიმრეს ნიკეა ნიკეაგოს მიხრინაშვილი და გიორგი ალაღვი. 8 იანვარს პოლიციის მე-5 ნაწილში დაპატიმრეს აბრეთი ერემოვი, 14 წლისა, რომელიც იგი ოქრომეჭვლე აბრეთი და მოპარულ ვერცხლის კვანძების გასაღებას, მიხეილის ქუჩაზე პოლიციელებმა ნახეს მათხვარი და გაგზავნეს მიხეილის სავადმყოფოში, სადაც იგი ცოტა ხანს შემდგმ გარდაიცვალა. 8 იანვარს ბატარეის ქუჩაზე მიმავალ ქალს ანა მიხაილოვსთვის ბორტოვანზარბაღმა ხელიდან საფულე გამოუვლევია და გაქვევლია. ბორტოვანზარბაღი ქიხველი კონსტანტინე ფხაძემ დაპატიმრეს.

განსამართლება. ამ მოკლე ხანში ქუთაისში წარმოადგენენ ანფისას განსამართლებას, რომელშიაც, სხვათა შორის, მონაწილეობას მიიღებს გრ. რობაქიძე, როგორც დამცველი. წარმოდგენის მთელი შემოსავალი გადაიღება გამრიგების სახელობის წინა-საცავ-სამკითხველო სათვისტომოს ასაგებ თანხის გასაძლიერებლად.

თავ. ერისთავი. 6 იანვარს სახელმწიფო საბჭოს წევრი თავ. ა. მ. ერისთავი ქუთაისიდან პეტერბურგზე გაემგზავრა. თავიანთი მოლოცვათაგან: ვეგმა და ცოცხალი სახელობის წინა-საცავ-სამკითხველო სათვისტომოს ასაგებ თანხის გასაძლიერებლად.

ადგილი გიმნაზიისთვის. მთავრობის ქალთა გიმნაზიის სამსრუნველო კომიტეტის თავმჯდომარე ა. ა. მაკაროვი შეეკითხა ადგილობრივ საკვლელოკომეტელო საზოგადოების გამგეობას; გაცნობით, რა პირობით შეიძლება მოგვეყოლოთ გიმნაზიის შენობის ასაგებად ინვენტარის ქუჩაზე მდებარე საზოგადოების ადგილი. შეეკითხვის პასუხად გამგეობამ აცნობა კომიტეტის თავმჯდომარეს საკვლელოკომეტელო საზოგადოების წევრთა საგანგებო კრების დადგენილება, რომლის ძალით, თუ 15 იანვარდღის არავინ აღმოჩნდა, რომ საზოგადოებას 12,000 მანეთზე მეტი მისცეს სხენებულს ადგილში, 12,000 მანეთად ადგილი ქუთაისის გუბერნიის თავად აზნაურობას უნდა დაეთმოს ქართული გიმნაზიის ეზოს დასაფართოებლად. სხენებულს ადგილში ამ 9 წლის წინად საზოგადოებას მიუცია 6,500 მანეთი. ადგილი სივრცით 1139 ოთხკუთხი საყენია.

ნამესტნიკის თანაშემწე ვითარება. 7 იანვარს დილით ქითარში მოვიდა კავკასიის ნამესტნიკის თანაშემწე სენატორი ვატკაცი და ნამესტნიკის საბჭოში ფინანსთა და ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტროების წარმომადგენელი დეტუნკოვსკი. ამთ ხალხთა ქუთა-

ისი გუბერნატორი და ამილა. საღვთო დაუხდნენ შავი-ქვის მრეწველთა საბჭოს თავმჯდომარე და წევრები, ქითარის მისკვირბათა წარმომადგენელი პურამ-რილით, შავი-ქვის მრეწველნი და სხვანი. სენატორი ვატკაცი საბჭოს სადგომში ჩამოხტა და განაცხადა: „მე ვაქვევლის მიზნით ვარ აქ ჩამოსული. შავი-ქვის მრეწველთა კრება თხოულობს საფულე გადასახადის მომეტეობას, ამისთვის კი საჭიროა დავათელირო წარსული მოღვაწეობა საბჭოსი და განვიხილო მომავალ მოქმედების ვეგმა, რათა ის აზრი, რომელსაც ნამესტნიკის კანცელარია წარადგენს სათანადო დაწესებულებას, საფულე გადასახადების შესახებ დაეპარებულ იყოს, საქმის ვითარების ახლო გაცნობაზე, ამისთვის პირადად მიწა ვაციწო საბჭოს მოღვაწეობაში“. ამის შემდეგ ვატკაცი, ჯუნკოვსკი, ქუთაისის გუბერნატორი, საბჭოს თავმჯდომარე ზდანოვიჩი და წევრები გაემართნენ. ზგზბისა და მალატრების დასაფაროებლად. სენატორი ვატკაცი ძალიან დიდს ყურადღებას აქცევდა ყველაფერს და დაწვევით არკვევდა სხვა და სხვა საგანს; საუზმის შემდეგ სენატორმა დათავლიერა საბჭოს სკოლა, რომლის სარევიზო წიგნშიაც აღნიშნა, რომ სკოლა სასიამოვნო შთაბეჭდილებას ახდენს, ხოლო პირველ-დაწყებითი სასწავლებელი აღტაცებითაც მოიხსენია. სკოლის შემდეგ დათავლიერა საავადმყოფო და საბჭოს ტენიკური მოწყობილებანი და ელექტრონი, წყლის მილის მაშინები და სხვ. საღამოს „შედი საათზე გიმნაზია სადილო, რომელსაც 60 კაცამდე დაესწრო. წარმოითქვა სიტყვები. სენატორ ვატკაცის მადლობა გამოუცხადეს, რომ პირადად გაიცნო ქითარის მრეწველობა, რაიც არაგვეულებრივია უმაღლეს ადმინისტრაციის წარმომადგენლისაგან. სენატორმა სთქვა, რომ ის დიდს თანაგრძნობით ეკიდება ქითარის მრეწველობას და სურს, რომ განვითარდეს ყველა ჩვენთვის საყვარელ კავკასიის მრეწველობა, განვითარდეს ამ მდღიარ ქვეყნის წარმოება, გაუმარჯოს ქითარისათა, თუმცა არ შეგვიძლიან, არ აღვნიშნათ პატარა რეცენტი. ქუთაისის გუბერნატორმა გაგზავნა კაცი, მოაყენიანა ქითარის „ასსსკიციის“ დირექტორი ბ-ნი გამრეკელი და წარუდგინა სენატორ ვატკაცი, რომელიც „ულოტრის მცოდნე მარგანციის მრეწველობის საქმეებისა“. სენატორმა რამდენიმე კითხვა მისცა მან გამრეკელს შესახებ მის „სამრეწველო მოღვაწეობისა“ და სთხოვა, გზგენებინა ამ მოღვაწეობის ნაყოფი. ბ-ნმა გამრეკელმა საღამოზე რაღაც „სკოლა-და“ მიართვა. ასეთმა განსაკუთრებულმა ყურადღებამ ქუთაისის გუბერნატორისამ გამრეკელის მიმართ ყველა მრეწველი გააოცა და გააკვირვა. უნდა აღვნიშნათ, რომ მართლა სასიამოვნოა სენატორ ვატკაცის მოგზაურობა საქმის პირადად განხილვისათვის, მაგრამ საშუაბო იქნებოდა, თუ სენატორი ვატკაცი წინად განზრახულის აზრით იყო მოსული და ამ წინად განზრახულ აზრის შემქნისათვის კი ყოველივე ღონე იქნა ნახმარი როგორც ადგილობრივი ადმინისტრაციის, ისე ჩვენი ზოგიერთ საზოგადო მოღვაწეებისგან, რომელთაც თვით-მართველობის რღვევად მიანიხათ გუბერნატორის კანცელიარიებში სირბილი-

სხვა ნიადგზე იქნა გადატანილი. „ადღებოს“ სექციისთვის ჩამორთმევის გამო ზოგიერთი მუშები პოიტეტს უცხადებენ დრამატული საზოგადოების გამგეობას. მეორე მხრიდან ისინი მუშებთან ახლო ურესაც“. როგორც პირველი ისე მეორე შემსახვევში ისინი საქმის სრულ გაუცხოობისათა იყენენ.

ეს გარემოება გვიძლეებს, რომ ხმა ამოვიღოთ. ვისთვის უნდა გადაეცა „ადღები“ დრამატული საზოგადოების გამგეობას? მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ არასოდეს არ მრველოდით და არც ეხლა მოველით რამეს დრამატული საზოგადოებიდან, ვინაიდან ვიცით, თუ რას წარმოადგენს ის თავის შემდგენლობით, როგორც დაწესებულება; მიუხედავად ამისა, რომ დრამატული საზოგადოებასა და ჩვენ შორს გაუგალი უფსკრულია, — საშაროლიანობა მოითხოვს შევნიშნოთ, რომ „ადღების“ საკითხში ის სწორედ მოიქცა იმდენად, რამდენადაც უპირატესობა მისცა „წარსულ“.

რატომ? აი, რატომ! ისტორია გვეუბნება: არსებობდა სცენის მოყვარეთა და სახალხო თეატრის დამხმარეთა ჯგუფი, რომელიც 17 წლის განმავლობაში მართავდა სახალხო წარმოდგენებს. ეს ჯგუფი არ წარმოადგენდა არავითარს ჩამოყალიბებულ ორგანიზაციას, არავითარ იურიდიულ ერთეულს რაიმე გარკვეულის წესდებითა და სხ. შეკავშირებულს. ეს გარემოება იძლედა ამ ჯგუფს — ხან ვისი სახელით ემართა წარმოდგენები და ხან ვისი. ფაქტობრივად კი ის მუდამ თამო კდგნულ იყო; მას ჰქონდა თავისი „შინაურული კონსტრუქცია“ და მითი ხელმძღვანელობდა. უკანასკნელად ეს ჯგუფი სექციის სახით შეეკვდლა სახალხო უნივერსიტეტს. ის, რასაკვირველია, ფაქტურად აქაც დამოუკიდებელი იყო...

და დღეს ამ ჯგუფში, სექციის სახით შეკავშირებულმა, სასურველად დაინახა ოფიციალურად დამოუკიდებელ ორგანიზაციის მოწყობა, რომელსაც უნდა ეხელმძღვანელებინა სახალხო თეატრისათვის. ამ აზრის მომხრენი იყვნენ როგორც სექცია, ისე სცენის მოყვარენი. ამ აზრის მომხრენი ვიცავით ჩვენც, მოწინავე მუშები, რომლებსაც გვიანტერესებდა სახალხო თეატრის დამოუკიდებელ ფეხზე დაყენება. ამგვარად, მოწყუო კიდევ დრამატული „წრე“.

და აი, დრამატული საზოგადოება ამგვგობას რომ დღეები დაეტოვებინა იმ სექციისთვის, რომელიც წინანდელ შემდგენლობით აღარ არსებობდა, რომელსაც ჩამოსკილდა ის სცენის მოყვარეთა დასი, რომელიც 17 წელიწადია ემსახურებოდა სახალხო თეატრს, — და ის არ გადაეცა ახალ წრისათვის, რომლის გარშემო მოიყარეს თავი სახალხო თეატრის თითქმის ყველა ძველმა მუშაკებმა, ამით ის ძირს გამოუთხობდა სახალხო თეატრს, ამით დააშორებდა ერთმანეთს უკვე „შეკვარებულ“ სცენის მოყვარეთა და სახალხო თეატრში მოსიარულე საზოგადოებას. ამით ის საშუალებას წართმევდა ხალხს — ენახა თავის სკენაზე საყვარელი სცენის მოყვარენი. ეს კი დრამატული საზოგადოებას არ შეეძლო. ძალიანაც რომ სდომოდა, ამგვარ ნაბიჯს ვერ გადასდგამდა, ვინაიდან 17 წლის ისტორიის მქონე სახალხო თეატრისთვის სასიკვდილო ღობის დარტ-

ლო დრამატული საზოგადოებასა. ყველა ამ „მოსაზრებებზე“ ჩვენ რედაქციას ვუბახუთ „მეორე განმარტებით“, ხალხს ვადავლივთ მისი „მოსაზრებანი“ და ვთხოვთ ხელმძღვრეთ წერტილის დაბეჭვება. მაგრამ ხელმძღვრეთაგან უარე მივიღეთ.

საზოგადოება გარდაც შევადგ, თუ როგორ გამოვიყენებ ჩვენს წევრ მუშებს, ჩვენი მოწინააღმდეგენი, ამომავლის რედაქცია ვაშეგვამს არ გამოვლავს, თავი ავიტოვებ.

და, განსაკუთრებით „მომავლის“ მკითხველებმა დაავაზნენ ამ რედაქციის საქმეები.

ენაში ვი ვივმართავთ „დროების“ რედაქციას და ვთხოვთ: გავიყენებ სტენიანი-მოყვარეთა და დაავიწყდეს ეს წერილი.

საზოგადოება გარდაც შევადგ, თუ როგორ გამოვიყენებ ჩვენს წევრ მუშებს, ჩვენი მოწინააღმდეგენი, ამომავლის რედაქცია ვაშეგვამს არ გამოვლავს, თავი ავიტოვებ.

და, განსაკუთრებით „მომავლის“ მკითხველებმა დაავაზნენ ამ რედაქციის საქმეები.

ენაში ვი ვივმართავთ „დროების“ რედაქციას და ვთხოვთ: გავიყენებ სტენიანი-მოყვარეთა და დაავიწყდეს ეს წერილი.

საზოგადოება გარდაც შევადგ, თუ როგორ გამოვიყენებ ჩვენს წევრ მუშებს, ჩვენი მოწინააღმდეგენი, ამომავლის რედაქცია ვაშეგვამს არ გამოვლავს, თავი ავიტოვებ.

და, განსაკუთრებით „მომავლის“ მკითხველებმა დაავაზნენ ამ რედაქციის საქმეები.

ენაში ვი ვივმართავთ „დროების“ რედაქციას და ვთხოვთ: გავიყენებ სტენიანი-მოყვარეთა და დაავიწყდეს ეს წერილი.

საზოგადოება გარდაც შევადგ, თუ როგორ გამოვიყენებ ჩვენს წევრ მუშებს, ჩვენი მოწინააღმდეგენი, ამომავლის რედაქცია ვაშეგვამს არ გამოვლავს, თავი ავიტოვებ.

და, განსაკუთრებით „მომავლის“ მკითხველებმა დაავაზნენ ამ რედაქციის საქმეები.

ენაში ვი ვივმართავთ „დროების“ რედაქციას და ვთხოვთ: გავიყენებ სტენიანი-მოყვარეთა და დაავიწყდეს ეს წერილი.

საზოგადოება გარდაც შევადგ, თუ როგორ გამოვიყენებ ჩვენს წევრ მუშებს, ჩვენი მოწინააღმდეგენი, ამომავლის რედაქცია ვაშეგვამს არ გამოვლავს, თავი ავიტოვებ.

და, განსაკუთრებით „მომავლის“ მკითხველებმა დაავაზნენ ამ რედაქციის საქმეები.

მა არც სე ადვილია. „წრისთვის“ დღევანდელი ვადამდებლობა კი სწორედ ისეთი რეალური იქნება.

ამიტომ, რამდენადღაც პროტესტს უკმაყოფილებს დამატებითი საზოგადოებრივი გამოცდის „დღევანდელი“ გამოცდა, იმდენად ეს პროტესტი უსამართლოა და მიზნის შეუფერებელია.

მაგრამ პროტესტანტები დაპირაკობენ მათი სახალხო თეატრიდან გარეკაზე, კარების დაკეტვაზე, „წრის“ ანტი-დემოკრატიკაზე და სხ.

ვის რა აზრი ჰქონდა, როცა „წრის“ დაარსების მომხრე იყო, — ეს ჩვენ არ გვაინტერესებს, ამას ანაღვანელებს სტრუქტურული მნიშვნელობა არ ვაძლევთ. ჩვენთვის ფასი აქვს მხოლოდ იმას, თუ რას წარმოადგენს ესა თუ ის დაწესებულება მთლიანად აღებული და როცა სააკტის ასე დავსვამთ, მაშინ იმ ზრადდებებიდან, თითქო „წრის“ მუშების გარეკა სტრუქტურული თეატრიდან, თითქო მათ კარებს უკეტავდნენ და სხ., აღაფრთოვანებდა, გარდა ცილის წაშლისა, გარდა არა საკადრის სადემოკრატიკული ფუნქციისა და რომ ეს ასეა, ამას ამტკიცებს ის გარემოება, რომ ჩვენთვის, პროტესტანტების გვერდით მომუშავე მუშებისთვის არავის არ შეუკრავს გზა. ამასთან წესდება, რომელიც საერთო უკმაყოფილებას იწვევდა და რომელსაც არავინ არ იცავდა, პირველ შემთხვევისათვის შეიცვალა ისე, როგორც ეს საზოგადოებრივ კრების სურდა, რომელზედაც ჩვენ უმრავლესობა ვიყავით.

მაგრამ, რადგან ჩვენ პრინციპული მომხრე ვართ „წრის“, როგორც ინსტიტუტის; რადგან ვხედავთ, რომ სახალხო თეატრის საქმე ისე გაიზარდა, რომ მის ველარ უზღვევად ვხედავთ 20 კაცისაგან შემდგარი სექცია, რომლის პირადული შემადგენლობა მუდმივად არ არის; რადგან სახალხო თეატრის ესაჭიროება უკვე სპეციალური, დამოუკიდებელი ორგანიზაცია, — ამიტომ ჩვენ ახალ „წრის“ შევიღობით, თუნდაც მისი ინსტიტუტები „ბოროტი სურვილებით“ ყოფილიყვნენ გაქვნილი. შევიღობით და მის ჩვენ კვლავ წავიყვანდით მაგრამ, საბედნიეროდ, ასეთი არაფერი მოხდა. „ბოროტი სურვილებით“ აღკვეთილი ხალხი „წრის“ ვერა ვნახეთ. ყოველ შემთხვევაში მათ არაფერი არ გამოუჩინათ ეს თვისება...

რაც შეეხება სახალხო უნივერსიტეტს, სკდებიან ან განგებ დემოკრატიკული წრის წინააღმდეგ, როცა ამბობენ, თითქო ჩვენ სახალხო უნივერსიტეტს ვებრძობოდეთ. პირიქით, ჩვენ ვამბობდით და ვამბობთ, რომ სახალხო უნივერსიტეტმა თავის სპეციალურ საქმიანობაზე უნდა იმუშაოს, და რადგან სახალხო წარმოდგენების მართვა ფაქტიურად მუდამ დამოუკიდებელი იყო და ამასთან, საერთოდ ამ საქმიანობის საჭიროება დამოუკიდებელი ორგანიზაცია, ამიტომ, დღე „წრის“ იარსების, ან უკეთ, განაგრძოს დამოუკიდებლად არსებობა... ნუ თუ ამის შემდეგ კიდევ შეიძლება იმაზე ლაპარაკი, რომ „წრის“ სახალხო უნივერსიტეტს ებრძვისო? დიახ, ჩვენ ვაცხადებთ, რომ ვინც ყველა ამის შემდეგ „წრის“ ებრძვის; ვინც მისზე ათასწორად დაუმსახურებელ ქორს და ცილის წამებას ავრთვებს, — ამით ის ებრძვის სახალხო თეატრს, ამით ის ხელს უშლის ამ მტად საჭირო და ღირს მომავლის მქონე საქმეს.

ჩვენი დსკვნა ასეთია: ვისაც გული შესტკივა სახალხო თეატრისთვის, ის უნდა შემოვიდეს ახალ „წრის“; თუ პროტესტანტებს მართლა სახალხო თეატრის საქმე აწუხებთ, მოხრძანდნენ და ვიძულოთ საერთო ძალდონით. სახალხო უნივერსიტეტს კი ამით არავითარი საფრთხე არ მოვლის და

ტყუილი ნურავინ იშველებს მის სადემოკრატიკო მასალად.

ვთავაზობ რა ამ წერილს, არ შევიძლიან უდრემის აღწერა თეატრ არ გამოვაცხადოთ ბნი იკა-მეგობარი-იგვეს წინააღმდეგ, რომელსაც „წრის“ და სტრუქტურული მნიშვნელობა არ ვაძლევთ. ჩვენთვის ფასი აქვს მხოლოდ იმას, თუ რას წარმოადგენს ესა თუ ის დაწესებულება მთლიანად აღებული და როცა სააკტის ასე დავსვამთ, მაშინ იმ ზრადდებებიდან, თითქო „წრის“ მუშების გარეკა სტრუქტურული თეატრიდან, თითქო მათ კარებს უკეტავდნენ და სხ., აღაფრთოვანებდა, გარდა ცილის წაშლისა, გარდა არა საკადრის სადემოკრატიკული ფუნქციისა და რომ ეს ასეა, ამას ამტკიცებს ის გარემოება, რომ ჩვენთვის, პროტესტანტების გვერდით მომუშავე მუშებისთვის არავის არ შეუკრავს გზა. ამასთან წესდება, რომელიც საერთო უკმაყოფილებას იწვევდა და რომელსაც არავინ არ იცავდა, პირველ შემთხვევისათვის შეიცვალა ისე, როგორც ეს საზოგადოებრივ კრების სურდა, რომელზედაც ჩვენ უმრავლესობა ვიყავით.

მაგრამ, რადგან ჩვენ პრინციპული მომხრე ვართ „წრის“, როგორც ინსტიტუტის; რადგან ვხედავთ, რომ სახალხო თეატრის საქმე ისე გაიზარდა, რომ მის ველარ უზღვევად ვხედავთ 20 კაცისაგან შემდგარი სექცია, რომლის პირადული შემადგენლობა მუდმივად არ არის; რადგან სახალხო თეატრის ესაჭიროება უკვე სპეციალური, დამოუკიდებელი ორგანიზაცია, — ამიტომ ჩვენ ახალ „წრის“ შევიღობით, თუნდაც მისი ინსტიტუტები „ბოროტი სურვილებით“ ყოფილიყვნენ გაქვნილი. შევიღობით და მის ჩვენ კვლავ წავიყვანდით მაგრამ, საბედნიეროდ, ასეთი არაფერი მოხდა. „ბოროტი სურვილებით“ აღკვეთილი ხალხი „წრის“ ვერა ვნახეთ. ყოველ შემთხვევაში მათ არაფერი არ გამოუჩინათ ეს თვისება...

ჩვენ სრულდებით არა გვაქვს სურვილი, პეტრეს განმარტებები ვაძლევოთ. არც გვსურს თავი დავიკეთოთ მისი თავად სწავლა. ჩვენ არც გვინდა მისი „ატესტაციის“, ვინაიდან მის წინააღმდეგ თვით ცოცხალი ფაქტი სდგას და ვისაც თვალს უკრის, მან, დღე, თვით დაინახოს სინამდვილე!

მაგრამ როცა ასე უტყურობოდ, საქმის გაუცნობლად, საკმაოდ საკითხში გაურკვევლად, თვით იმის გაუცნობლად, თუ რა იყო ან ვინ იყო სექციაში, რა არის, ან ვინ არის „წრის“, რა ძალას წარმოადგენს მუშები, ან ვის უმრავლესობაა „წრის“, ვის გარშემო არიან შემოკრებილი სახალხო თეატრის თითქმის ყველა მუშაკნი და სხ.— დიახ, როცა ყველა ამის შემდეგ ყოველ-ღოურობდებლად თავზე დაფსავს მათ და ათასწორად ბრალდება ვახვევენ, — მაშინ ჩვენ იმ მომენტის ფაქტს იხსენებთ და იძულებულნი ვართ შევსძახოთ: კარა, ბატონებო! თავ-გასულობასაც საზღვარი უნდა ჰქონდეს თუ არა?..

ბნა პეტრე არ იცის, რომ ჩვენ სრულიად შეგნებულად ვებრძობით „წრის“; მან არ იცის, რომ ჩვენ ვართ არა „ორიოდე მუშა“, არა ვედ ის დიდი ნაწილი ტვილის მუშებისა, რომელთაც პეტრე და მისი მიმდევრები კარგად იცნობენ სხვა ნიდავზე... მან არ იცის, რომ, პირიქით, ჩვენ საბუთი გვაქვს ბრალდებულად და დავამტკიცოთ კიდევ, რომ საპროტესტო წერილებს ზოგიერთები მართლაც „შეუგნებლად“ აწერდნენ ხელს; მან არ იცის ბევრი რამ, რაც აუცილებელია ამ შემთხვევაში; ის, ალბად, ალბის ან შევიკარის მთის მწვერვლებიდან დასტკერის ბრძოლის ველს და იქიდან გვეყვარის ტალახს...

მაგრამ, დღე! ეს ტალახი ჩვენ ვერ გავგვარის, ბატონებო! საპროტესტო მის მსროლელთა ფიზიონომიას გვაიშვარავებს და ტრეველ სინამდვილეს — მათ დამახასიათებელს — თვალწინ ვიყენებ...

და ჩვენც ვხედავთ ამ სინამდვილეს!..*)

თეატრი და ხალხი
გაბატონდა ვლ. ალექსანდრე-შვილიძის და ლესი ქართული თეატრის ვლ. ალექსანდრე-შვილიძის მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება გუცეგორის ცნობილი პიესა „ურდული აკოსტა“. პიესაში მონაწილეობას იღებს მთელი დასი. მეოთხე მოქმედებაში მონაწილეობს ებრაელითა ხორა. წარმოდგენა დაიწყება დღისით, 12 საათზე. აღვლით ფასი გვეულებრთვია

სახალხო თეატრი. დღეს, საღამოს 8 საათზე, ზუბოლაშვილების სახალხო სახლში ქართული წარმოდგენების მმართველი სტენის-მოყვარეთა წრე წარმოადგენს შილოერის ხუთ-მოქმედებიან ტრაგედიას: „უჩაღლებს“. აღვლით ფასი ერთი შაურიდან ათ შაურამდე.

ნება დართული პიესა. ნამესტნიკმა ნება დართო წარმოდგენონ კავკასიის სცენაზე ს. გლაზაშვილის ახალი პიესა, „დალი“.

უცხოეთი
ნოქმის ახალი მეტადინობა უცხოეთის ვაჭრები იუწყებიან: ამერიკის ვაჭრე საქმეთა მინისტრი ნოქსი ცდილობს შეთანხმება ჩამოაგდოს ინგლისსა, საფრანგეთსა, გერმანიასა და ამერიკას შორის.

არჩევნები ინგლისში. დღევანდელ დღეებში დაიწყო, რომ ჯერ-ჯერობით აურჩევნიან 181 უნიანის, 149 ლიბერალი, 31 მუშათა წარმომადგენელი, 58 ნაციონალისტი.

აქ უნდა შეგინებოთ, რომ უნიონისტები — ჰინზის კონსერვატორე დღევანდელ დღეებში დაიწყო, რომ ჯერ-ჯერობით აურჩევნიან 181 უნიანის, 149 ლიბერალი, 31 მუშათა წარმომადგენელი, 58 ნაციონალისტი.

აქ უნდა შეგინებოთ, რომ უნიონისტები — ჰინზის კონსერვატორე დღევანდელ დღეებში დაიწყო, რომ ჯერ-ჯერობით აურჩევნიან 181 უნიანის, 149 ლიბერალი, 31 მუშათა წარმომადგენელი, 58 ნაციონალისტი.

ჩვენ სრულდებით არა გვაქვს სურვილი, პეტრეს განმარტებები ვაძლევოთ. არც გვსურს თავი დავიკეთოთ მისი თავად სწავლა. ჩვენ არც გვინდა მისი „ატესტაციის“, ვინაიდან მის წინააღმდეგ თვით ცოცხალი ფაქტი სდგას და ვისაც თვალს უკრის, მან, დღე, თვით დაინახოს სინამდვილე!

მაგრამ როცა ასე უტყურობოდ, საქმის გაუცნობლად, საკმაოდ საკითხში გაურკვევლად, თვით იმის გაუცნობლად, თუ რა იყო ან ვინ იყო სექციაში, რა არის, ან ვინ არის „წრის“, რა ძალას წარმოადგენს მუშები, ან ვის უმრავლესობაა „წრის“, ვის გარშემო არიან შემოკრებილი სახალხო თეატრის თითქმის ყველა მუშაკნი და სხ.— დიახ, როცა ყველა ამის შემდეგ ყოველ-ღოურობდებლად თავზე დაფსავს მათ და ათასწორად ბრალდება ვახვევენ, — მაშინ ჩვენ იმ მომენტის ფაქტს იხსენებთ და იძულებულნი ვართ შევსძახოთ: კარა, ბატონებო! თავ-გასულობასაც საზღვარი უნდა ჰქონდეს თუ არა?..

ბნა პეტრე არ იცის, რომ ჩვენ სრულიად შეგნებულად ვებრძობით „წრის“; მან არ იცის, რომ ჩვენ ვართ არა „ორიოდე მუშა“, არა ვედ ის დიდი ნაწილი ტვილის მუშებისა, რომელთაც პეტრე და მისი მიმდევრები კარგად იცნობენ სხვა ნიდავზე... მან არ იცის, რომ, პირიქით, ჩვენ საბუთი გვაქვს ბრალდებულად და დავამტკიცოთ კიდევ, რომ საპროტესტო წერილებს ზოგიერთები მართლაც „შეუგნებლად“ აწერდნენ ხელს; მან არ იცის ბევრი რამ, რაც აუცილებელია ამ შემთხვევაში; ის, ალბად, ალბის ან შევიკარის მთის მწვერვლებიდან დასტკერის ბრძოლის ველს და იქიდან გვეყვარის ტალახს...

მაგრამ, დღე! ეს ტალახი ჩვენ ვერ გავგვარის, ბატონებო! საპროტესტო მის მსროლელთა ფიზიონომიას გვაიშვარავებს და ტრეველ სინამდვილეს — მათ დამახასიათებელს — თვალწინ ვიყენებ...

თეატრი და ხალხი
გაბატონდა ვლ. ალექსანდრე-შვილიძის და ლესი ქართული თეატრის ვლ. ალექსანდრე-შვილიძის მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება გუცეგორის ცნობილი პიესა „ურდული აკოსტა“. პიესაში მონაწილეობას იღებს მთელი დასი. მეოთხე მოქმედებაში მონაწილეობს ებრაელითა ხორა. წარმოდგენა დაიწყება დღისით, 12 საათზე. აღვლით ფასი გვეულებრთვია

სახალხო თეატრი. დღეს, საღამოს 8 საათზე, ზუბოლაშვილების სახალხო სახლში ქართული წარმოდგენების მმართველი სტენის-მოყვარეთა წრე წარმოადგენს შილოერის ხუთ-მოქმედებიან ტრაგედიას: „უჩაღლებს“. აღვლით ფასი ერთი შაურიდან ათ შაურამდე.

ნება დართული პიესა. ნამესტნიკმა ნება დართო წარმოდგენონ კავკასიის სცენაზე ს. გლაზაშვილის ახალი პიესა, „დალი“.

უცხოეთი
ნოქმის ახალი მეტადინობა უცხოეთის ვაჭრები იუწყებიან: ამერიკის ვაჭრე საქმეთა მინისტრი ნოქსი ცდილობს შეთანხმება ჩამოაგდოს ინგლისსა, საფრანგეთსა, გერმანიასა და ამერიკას შორის.

არჩევნები ინგლისში. დღევანდელ დღეებში დაიწყო, რომ ჯერ-ჯერობით აურჩევნიან 181 უნიანის, 149 ლიბერალი, 31 მუშათა წარმომადგენელი, 58 ნაციონალისტი.

აქ უნდა შეგინებოთ, რომ უნიონისტები — ჰინზის კონსერვატორე დღევანდელ დღეებში დაიწყო, რომ ჯერ-ჯერობით აურჩევნიან 181 უნიანის, 149 ლიბერალი, 31 მუშათა წარმომადგენელი, 58 ნაციონალისტი.

აქ უნდა შეგინებოთ, რომ უნიონისტები — ჰინზის კონსერვატორე დღევანდელ დღეებში დაიწყო, რომ ჯერ-ჯერობით აურჩევნიან 181 უნიანის, 149 ლიბერალი, 31 მუშათა წარმომადგენელი, 58 ნაციონალისტი.

ხალხი მტად დიდის ინტერესით ეკიდება ელანდელ არჩევნებს. მათ შედეგს დაუყოვნებლივ ატყობინებენ ხალხს. თეატრებსა და საკონცერტო დარბაზებში ტელეფონით მიღებულ ცნობებს განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობენ ხალხი.

უნიონისტურმა გაზ. „დელიმეილი“ — მა პირბა შეკრა თეატრებთან და საკონცერტო დარბაზებთან, რომ ესეთი ცნობები დაუყოვნებლივ შევატყობინოთ ხალხს და ამას გარდა თითონ გაიკეთა 18 დიდი ეკრანი ლონდონის მოედანებში.

ლიბერალური გაზ. „დელინიუს“ — თავის მკითხველებს დაუყოვნებლივ სახლში უგზავნის ცნობებს არჩევნების შესახებ. ყველა გაზეთს განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

უნიონისტებმა არჩევნების პირველ დღესვე გაიმარჯვეს. მაგრამ ამ გარემოებაში თურმე სულაც არ გავლენას განსაკუთრებულ დამატებებს სცემენ.

გაჭიროებისა და მრეწველობის სამინისტრო
ბოილის № 24 საფარისა და სასწორის შემოღობავი

კ ა ლ ა ტ ა
(მთავრობის პროსპექტი, № 117)

აგაფებს, რემ, გაჭიროების წყობების მე-78 და 758 მუხლის თანხმად, ყველა საწყობს, საწარმს და საზოგადოებრივ დაწესებულებებს მემორანდუმს პალატის მექანიკოსებისა და მრეწველობის სამინისტროს მიმართულებით.

ამ ბეჭედს ძალა აქვს სამი წლის განმავლობაში.

ამ ბეჭედს ძალა აქვს სამი წლის განმავლობაში. ამ ბეჭედს ძალა აქვს სამი წლის განმავლობაში. ამ ბეჭედს ძალა აქვს სამი წლის განმავლობაში.

ბეჭდის თუ უბეჭდო 1907 წელს და ამ წლისაც

ბეჭდის თუ უბეჭდო 1907 წელს და ამ წლისაც. ბეჭდის თუ უბეჭდო 1907 წელს და ამ წლისაც.

შეგანილი გადასახადი არ იქნება დაბრუნებული.

შეგანილი გადასახადი არ იქნება დაბრუნებული. შეგანილი გადასახადი არ იქნება დაბრუნებული.

1—1026—1

სანამკვეთი ამერიკული ვაჭრისა
„კლო უაჭრული“ ქუთაისში.

უფიქსი ასობრივი ნაწილი რუსეთში

1200 ამერიკული, ევროპული და აზიური სასმელ და საჭმელ ყუბის ჯიშის და გიბრიდები.

მსურველთ უფასოდ ვგზავნებთ განმარტებანი და პრეს-კურანტები.

აქვე იღებენ ზავსებს სამეურნეო მუშაობის შესასწავლოდ.

0—5.—15

პროკოლნიკი

1897

1908

ამსანაგობა
რიგაში

საუბრაო საწყობი ამიერ-კავკასიისთვის ტფილისში

სოლოლოვის ქუჩა, № 4.

იუიდაზ ნარად და სალომით:

რეზინის საპირფარო შინაბი,
კნევატიური ავტომობილის შინაბი „ალაზი“ (წითელი),
კნევატიური შინაბი ველოსიპედებისთვის,
კავიერ-რეზინის შინაბი ავტომობილისთვის — ომნიუსისთვის.

„პროკოლნიკი“-ს ამხანაგობის შინაბი მრავალი წლის გამოცდილებით საუკეთესო შინაბად არის მიჩნეული და ღირსებით აღმტატება საზღვარ-გარეთის საუკეთესო ფაბრიკებს, რასაც მოწმობს არა მარტო ის, რომ რუსეთის სახელმწიფოში ამ შინაბზე დიდი მოთხოვნილებაა, არამედ ის, რომ აუარებელი და უმთავრესად საზღვარ-გარედ ვაჭრის.